

אביי אמר עדין בחתומיו ובין 15. מכאן קשה לרש"י דרש
מסכת ראש השנה (דף ג. ושם ד"ה לשערות) דמנן בחד
בזינן ראש השנה תמלים ונפרש בגמרא דנפקא מינה לשטרי חוב
המוקדמים ופרש"י שם לא קצבו יום זה לתחלת שנת המלך אלא
כל מלך ליה יום שחודש פתייתו שאני

HebrewBooks.org ©Moznanim Publications

ק"א א מ"י פכ"ד מהל'
מלוה ולוה הל' א'
ועיין מ"מ שהניח בל"ע
סמג עשין עד טוש"ע ח"מ
ס"י לט סעיף יג:
ב [טוש"ע ח"מ ס"י מג

להפחין כגון אם כתב בו בכסליו בשנת ג' למלך ובאו עדים ואמרו כשחתמנו בו לא ראינו שהלוהו אלא אמר הלוה לנו חתמו ב"א"ש שאין משלנו כותבין שטר ללוה א"ע"פ שאין משלנו עמו ואל ראינו שהלוה אותה מלוה בתמנו בשנת ג' למלך ואין אנו יודעים אם קודם לכן או אחרי כן שאין אנו יודעים מתי עמד המלך אם בין תמנו לכסליו של אחרינו והוא ליה כסליו תחלה א"כ מוקדם הוא ופסול או בין כסליו לתמנו של אחרינו והוא ליה מאוחר וכשר והשתא קשצבו ניסן ר"ה הוא ליה תמנו תחלה ושטר מאוחר הוא וכשר והשתא לא"י כה"ג לאו מוקדם הוא דעדיו בתמנויו וזין לו ולרב אפי' נמי דלית ליה למה הולכרו לעשות תקנה כיון דלית ליה כותבין שטר ללוה אלא בשטרי הקנאה ועוד וכי רגילות הוא שיסבחו כל העולם והסופר וצ"ד מתי עמד המלך שהולכרו לעשות תקנה בשליל כך ועוד דהוא ליה למימר דנ"מ טובא בכל שטרות שלא ידעו מאימתי לגבות כיון דאין יודעים מתי מתחלת שנת המלך וע"ק יותר אך אין מקומו הנה ונראה לפרש דנ"מ לשטרי חוב המוקדמים היינו כגון שאם עמד המלך בנ"ט בחדר כשיגיע כ"ט בחדר בשנה של אחרינו פועמיה יטעה הסופר ביום אחד ויפסור שעמד המלך אשתקד בחדר בניסן ויכתוב עתה בנ"ט בחדר שנה ראשונה וגמלא שטר זה מוקדם שנה שלימה וזה פסול לבולי עלמא שכותב עתה שנה של אשתקד אבל כשקצבו ניסן ר"ה ליה יטעה דמיוס שני לעמידת המלך ולא ראש חדש ניסן כתב הסופר שנה שניה ומשם ואילך עד ניסן הבא:

מלוה עמר ניוחש שמא
לחול לחול לא חל.
תפוח בראש בשרי
הקנאה דהא שעבר
נפשיה בחליפין ולא
נפשיה לנתנת המעות
אלא נשתעבר מעיטא
דקטו מעיה בחליפין.
אבאי אמר רבי תוחמיני
ויכין לן פין שפאר
דכחשי לפרעו עדיו על
שפש לפלוגי עלי כך וכך
דכחשי שר בוה וחתמו
רובו למלח ואצ"ל
קענו מן הלוה והוא נפיש
אמר מרדא גמולא אבי
אי לא נפיש מרדא מתתני
ידיה דמלוה חליפין דלמא
אפאתי לא מטא לידא
דמלוה ומנתי דאוקומא
בשטריה מרדא דהאי
מסאשא שעתא דנכתב
מיתניב לן אמר לך
אמר לא בנות ברלא נקט
ששרא מתתני ידיה דמלוה
חליפין לקענא ומשום
דכחשי לא גמולא בהדא
דלוח. ולא אשכחן פירא
אלא דאבוי ולא
לחול לחול דאש ותרתי
דמטא שרר בידא
דמלוה. ודא חריבא לא
דחול חולו תרתיא ריכול
לא למימר לא אמר ר'
יוחנן אלא בשטר דלא
אקניאיתו ולאבי נמי לא
יחיבא תרתיא דלרבי
דחול חולו שייכ. מיה
סוגיא דשמעתין כר' יוחנן
מחליקא דאמר מחליקא
בשטריה מרדא דאמר
יוחנן סבר שטר שאין
דאחריה נכסין לא אבי
ממשכביה שטר חרי אלא
גבי וכין מודה ליה
ורבנא למיחש הלכך יחזיר.
לרבנא סבר גבי אפי'
דממשכביה הלכך לא יחזיר
דחליפין לקענא אלא
בשטראן חייב מודה רבי
להלל לא יחזיר חליפין
לפרעון ותרתי בהדיא
מלוה מתני בשאין חייב
ממשכביה בלא שטריה מרדא
דכחשי וכן לא ר' עזרי
(כ)ל בחמישי הקנאה דא
שיעבר נפשיה. ובשטר
שאין ב אחריה אפי'
חייב מודה (כ) חורא
דאמר חורא מלמלא
לפרע על חורא פלוגיה
דכין שאין ב אחריה
מכסין אינו גובה לא
ממשכביה ולא מכל מהי.

(ב) ז"ל אמר ר"מ דיחזיר
למלוה וכו'.

(א) גבי' מוקי לה למחנה:
בשטרטא לנח' אקניינא:
(ב) רש"י ד"ה אבי אמר
(וכי) אבא השמא דמקנ'. רמב"ם
והו' לנח' דקדק' דהשמא
ומשום הכי פריך לקמיה
אמאי לא יחזור כו' אבל
לנח' דמסוק הוה טעמיה
למאי משום דהיינו
לפרענו ולקטניא וזהו
שטר שמחל שטרדו:
(ג) ד"ה הניחא וכו' הלכך
איכא לתימור. גי' פירוש
השאלו מתיקא:

גמ' אביי אמר עדיו
בחתומיו. עי' רש"א
בחידושי קדושין דף כ"ז
ע"א ד"ה ע"מ שכתבו
לו שטר:

דייטליק. צוואר שרייבט,
 דא האט למינס וואס
 (גייט צו).

גלגל חיים לפרעון לאו פירכא הוא דמודה אביי דלגא מטא שטרא לירידי כדבארמרן ^א הלכך איכא למימר כחז ללות ולא ליה לגמרי ולא מטא לירידיה מעולם ^ב שמואל מוקי לה כשאין חייב מודה. ככתובת השטר שפארע ליה לאט שמואל ומתוך הוא. וא"ת תיקיים בחותמיו כיון שגפיל אחרער ליה ואמרנו מפני שפסול היה לה נזרה ומזהמנינו כיון להשיא:

משום דקשיא ליה לאביי
 תימא דבשזיל כך לא
 הוצרך לומר עדוי בחתומי וזין לו
 ואפילו יסבור דאין וזין כרב אסי
 ומתניתין שכותבין שטר ללוה בשטרי
 הקנאה ודלמא מיקרי וכתב לא
 אמרי' עמיד משנתנו בשחיב מודה
 ולא יחזיר משום דחיישין לפרעון
 ולקנותיא כדאמר בסמוך וי"ל משום
 דקשיא לאביי לא ניחא ליה שנויא
 דרב אסי ומילתא באפי נפשה היא
 בחתומי וזין לו: **היינו טעמא**
 וסברי רבנן אחריות טעות סופר הוא
 אחריות וכן לרב אסי מימא אמאי
 לימא משום דחיישין שמה פרעו וכבר
 ר' ולותו בזו כדי להרויח פשיטי דספרא
 ר' מומן מוקדם וי"ל משום פשיטי
 רואה ללות ומפסיד ללקוחות משום
 קול משעת כתיבה אבל כשלוה ופרע
 לו לא נכתב השטר:

(א) אולי צ"ל וכ"ס בשטר
הקנאה.
(ב) צ"ל אמר ר"מ דיחזיר
למלוה וכו'.